

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Головне управління освіти і науки Сумської облдержадміністрації
Сумське територіальне відділення МАН України

Номінація: «Еколог-Юніор»

**«Усунення стресових ситуацій, які
впливають на якість м'яса на етапі
передзабійного утримання тварин»**

Роботу виконала:

Самохвалова Євгенія , учениця 9 класу
КУ ССШ № 10 ім. О.А. Бутка

Науковий керівник:

Зимогляд Оксана Іванівна,
учитель біології КУ ССШ №10

Метою роботи є вивчення причин виникнення і розвитку стресу у сільськогосподарських тварин, розробки методів діагностики, заходів запобігання його небезпечного впливу та підвищення якості сировини.

Об'єкт дослідження: сільськогосподарські тварини в околиці м. Ворожба Білопільського району Сумської області.

Предмет дослідження є зовнішні чинники або несприятливі фактори в організмі сільськогосподарських тварин, які викликають особливий стан адаптації – стрес.

Актуальність роботи полягає у аналізуванні генетичних аспектів стресочутливості сільськогосподарських тварин, значення стресів у тваринництві та вплив на якість тваринницької продукції.

Одним з основних завдань сільського господарства є забезпечення населення екологічно чистими продуктами харчування на основі інтенсивного розвитку м'ясного тваринництва.

Зовнішні чинники, які впливають на організм сількогосподарських тварин :

Технологія виробництва (спосіб утримання, щільність розміщення, величина груп, мікроклімат приміщення, тип і рівень годівлі, біологічна цінність раціонів, способи підготовки й роздавання кормів, якість води).

Ветеринарно-профілактичні та зоотехнічні заходи (вакцинація, санітарна обробка тварин, зважування, кастрація).

В умовах промислового ведення тваринництва можна запобігти негативним наслідкам стресу, а саме: селекційними, технологічними та фармакологічними способами.

Від варіанту технології утримання тварин залежить планувальні вирішення виробничих приміщень, вибір й розміщення технологічного обладнання в них та організація робіт на фермі. Перспективні технології утримання повинні передбачати зручність до використання засобів механізації та автоматизації виробничих процесів, наукової організації праці.

Система утримання тварин

Сьогодні розрізняють дві системи утримання свиней : екстенсивну (класичну, стару, традиційну) і інтенсивну (індустріальну, промислову). Екстенсивна система утримання свиней передбачає раціональне застосування тварин, наближене до природних умов їх проживання. Інтенсивна технологія утримання свиней проводиться з використанням новітніх досягнень техніки і науки.

Дуже важливо створити для тварин такі умови утримання, що посприяють поліпшенню їхнього здоров'я і підвищенню продуктивності. Сьогодні застосовуються такі способи утримання свиней:

- Групове безвигульне утримання;
- Верстатно-вигульне та індивідуальне утримання;
- Фіксоване утримання свиноматок;
- Вільно-вигульне утримання відгодівельних і ремонтних свиней;
- Літнє табірно-пасовищне утримання тварин на плем'я.

Системи утримання ВРХ:

- стійлова-пасовищна;
- стійлова-вигульна
- потоково-цехова;
- безприв'язна (на глибокій підстилці в боксах),;
- прив'язна.

Безвигульний спосіб або датська технологія

Вигульний спосіб або канадська технологія

Вигульний метод змісту надійніший з біологічної точки зору, оскільки зміцнює продуктивність свиней. Такими можливостями не володіє безвигульний спосіб. Тим не менш, при повноцінному харчуванні, оптимальному мікрокліматі і виведенні порід він досить економічний. Головною перевагою безвигульного способу утримання свиней є полегшення праці людини, зниження витрат на одиницю продукції і підвищення ефективності згодовуваних кормів.

Безприв'язний спосіб утримання ВРХ (в боксах)

Прив'язний спосіб утримання ВРХ

**Розміри боксів для великої рогатої худоби
(товарні ферми, за даними М.С. Борща)**

Група тварин	Розмір, м	
	довжина	ширина
Корови	1,9-2,1	1,0-1,2
Молодняк 6-12 міс.	1,2-1,5	0,7
Нетелі	1,8	0,9

Витрати води для напування корів за даними Ю.Д. Рубана

Рівень молочної продуктивності корів, кг	Норми потреби води для напування корів на одну голову, л	
	у період лактації	сухостійних
3000	40	33
6000	65	42
7000	75	45

Параметри мікроклімату в приміщеннях для утримання великої рогатої худоби

Показники	Молодняк до року, дорослі тварини
Температура, °С	8-16
Відносна вологість, %	70-75
Швидкість руху повітря, м/с	0,30
Мікробна забрудненість, тис./ м ³	до 70

Встановлено, що гліколітичні ферменти розщеплюють глікоген і глюкозу до молочної кислоти, вміст якої в м'язах має велике значення, так як величина рН є показником стадії дозрівання м'яса, його зберігання та придатності до різних способів кулінарної обробки (рН ВРХ = 48 год., свинина = 24 год. і становить від 5,6 до 6,4).

ВИСНОВКИ

- На організм сількогосподарських тварин постійно впливають різні зовнішні чинники: технологія виробництва; ветеринарно-профілактичні та зоотехнічні заходи;
- При забої тварин, які одержали сильний емоційний стрес, одержують м'ясо низької якості (це м'ясо краще використовувати для сиркопчених продуктів, а м'ясо тварини, яка уникла наслідків стресу – для всіх видів м'ясної продукції). В умовах промислових технологій виробництва тваринної продукції значно зростає фізіологічне та нервове навантаження на тварин, понижуються їх адаптаційні можливості.
- На основі отриманих даних було доведено, що чутливість тварин до стресу можна зменшити за допомогою різноманітних транквілізаторів, а якість тваринної сировини – швидким заморожуванням. А головне належним чином підготувати тварину до забою: провести очищення шлаків, зміцнити імунологічну систему організму, використавши при цьому рослинний матеріал та біологічно активні речовини.